

Novodobé padělky pamětních listů protektorátu (2)

V březnovém čísle Filatelie jsme přinesli článek o relativně novém nebezpečí, číhajícím na sběratele materiálů z údobí nesvolby v letech 1939-45. Upozornili jsme na novodobé padělky pamětních listů vznikající pomocí moderní rozmnožovací techniky - kopírek a počítačových tiskáren. Stejným způsobem však padělatelé zhotovují i celistvosti, a to s příležitostnými i denními razítky. Několik příkladů, jak mi je přinesla znalecká praxe, si teď ukážeme.

FRANTIŠEK BENEŠ

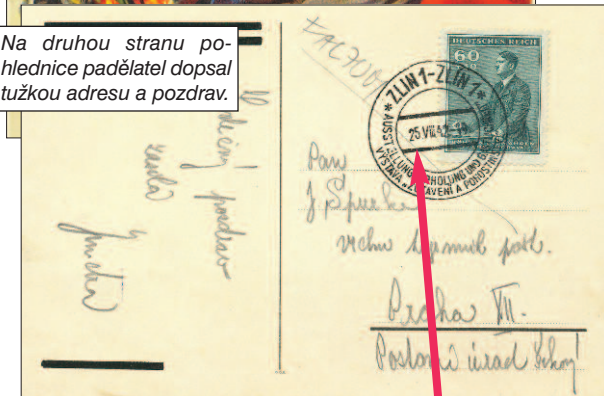
Protektorátní pamětní listy mají svůj nevelký okruh sběratelů, kteří jsou za méně běžné kousky často ochotni vynaložit i překvapivě vysoké částky. A to mluvíme o zájemcích z našeho území, v Německu pak jde o ceny ještě výrazně vyšší. To je samozřejmě lákavá příležitost pro padělatelé a distributory jejich výrobků. Není tedy těžké si domyslet, že tato nekalé vznikající produkce byla od počátku cílena na zahraniční trh, a u nás se tedy objevila až s určitým zpožděním - když se německé odbytiště zasytilo a především, když tamní sběratelé a obchodníci rozpoznali, že neustávající přísun těchto materiálů může mít háček v tom, že prostě nejsou pravé. Když už to ale padělatelům šlo tak pěkně v zahraničí, nechťeli se celkem přirozeně vzdát nemalých zisků, a tak se přeorientovali na tuzemský trh.

U nás je však sběratelů protektorátních pamětních listů poměrně málo, minimálně ve srovnání s počtem zájemců o celistvosti z tohoto období. A tak pro ně padělatelé začali ve velkém zhotovovat dopisy, dopisnice a pohlednice zdánlivě prošlé poštou, se zajímavými frankaturami (většina neupotřebených protektorátních známek skoro nic nestojí) a/nebo s otisky pamětních razítek. U těch se nezaměřili na nejdražší položky (Zlín Untergau, Bolševismus a zelený Nymburk), při jejichž nákupu by se sběratelé nejspíš poradili se zkušenějším kolegou nebo se obrátili na znalce, čímž by se padělek rychle prozradil. Namísto toho padělají razítka ne tak drahá, nebo dokonce i vcelku běžná, a pokoušejí se zhotovit přitažlivě vypadající celistvosti. Používají k tomu i pravé dobové obálky, soukromé nebo firemní, které se dochovaly v nepoužitém stavu, pravé levné známky, adresy píší na starých psacích strojích nebo ručně inkoustovým perem, v některých případech nalepují i dobové poštovní nálepky (R-, Ex- apod.). Na takto připravený polotovár pak umístí padělaný otisk razítka, získaný okopírováním razítka pravého. V tomto článku se zaměříme na padělky razítek zhotovené počítačovou technikou nebo kopírováním, vedle toho však samozřejmě existují i padělky razítek ze zinkografických štočků nebo moderněji z polymerů, těm se však budeme věnovat zase jindy.

Několik příkladů vcelku důvěryhodné a dobově vypadajících padělků protektorátních celistvostí si teď ukážeme. Poučné to však může být i pro sběratele razítkovaných známek a celistvostí z jiných časových údobí, i tam už existují - a nebo existovat mohou - padělky razítek (popř. i tisků na obálkách, dopisnicích a jiných dokladech), na které je třeba dát pozor! Dobrým příkladem je údobí měnové reformy z roku 1953.

Na druhou stranu pohlednice padělatel dopsal tužkou adresu a pozdrav.

Vlevo detail (den) z pravého razítka, vpravo stejný detail z razítka padělaného počítačovou tiskárnou.

Vlevo detail (PRAHA 1) z pravého razítka, vpravo stejný detail z razítka padělaného počítačovou tiskárnou.

Padělek dodacího razítka zhotovený počítačovou tiskárnou.

Na první pohled atraktivní dopis v místě, odeslaný doporučeně a spěšně, a správně vyplacený 7,80 K (dopis v místě 80 h + doporučeně 3 K + poplatek za spěšnostní doručení 4 K), ve skutečnosti padělek ke škodě sběratelů. Na nepoužitou dobovou obálku padělatel vylepil trojici běžných známek a pravé dobové nálepky - doporučeně a spěšně. Pomocí tohoto materiálu v nepatrné ceně zhotovil neobvyklou celistvost díky dvěma padělkům otisků razítek - pamětního na přední straně a dodacího na straně zadní. Důvěryhodnost celistvosti měly potvrdit i údaje o odesílateli a adresátovi, což byli dva známí pražští obchodníci s poštovními známkami Kaplánek a Kosina (ti přitom měli prodejny kousek od sebe v centru města). Nesmyslné je dodací razítko Praha 79 - patřilo poště ve Vysočanech.

Vlevo detail (datum) z pravého razítka, vpravo stejný detail z razítka padělaného počítačovou tiskárnou.

Trojice dopisů s pamětním razítkem Luhačovice - Dělnická zotavovna, každé s jiným datem, ve všech třech případech však jde o padělky provedené počítačovou tiskárnou. Nejen různá data razítek, ale i různá podoba úpravy dopisů svědčí o snaze padělatele i tímto způsobem zmást kupující (provedení razítek je přitom prakticky stejné).

Adresa odesílatele:
Josef Horáček
strojírní výroba
Brtnice u Jihlavy
U zámku 5

Český
filatelista

Praha II,

Vodičkova 20 (palác Sekuritas)

Všechny dosud vyobrazené a popsané celistvosti patří svým výskytem a cenou nanejvýš do střední skupiny materiálů, nejsou tedy tak drahé, aby se většina kupujících vůbec zamýšlela nad jejich pravostí. O to nebezpečnější však jsou. Každý zodpovědný filatelista by proto v případě jejich nákupu měl důkladně prohlédnout silnější lupou podobu jejich razítka. Výskyt takovýchto padělků se totiž neomezuje jen na několik vyobrazených příkladů - v rámci přípravy podkladů pro tento článek jsem zaznamenal obdobných padělků různých proktorátních pamětních razítek desítky kusů!

Samostatnou kapitolou pak jsou razítka skutečně vzácná, o nichž jsem se už zmínil v předchozím textu. Pomineme-li zelené denní razítko Nymburk, u nějž jsou padělky známy už desítky let, nebezpečí hrozí zejména u dvou dalších - Bolševismus 1945 a Zlín Untergau 1941. Obě tato razítka se vyskytují jako padělky zhotovené počítačovou tiskárnou, a malou zajímavostí je, že exempláře, které jsem měl možnost prohlédnout, evidentně nevznikly naskenováním otisku pravého (pro jeho vzácnost jej padělatel zjevně neměl k dispozici), ale zkopírováním pouhé reprodukce, o čemž svědčí zkomoření písmen a číslic padělku.

Vlevo detail nápisu z pravého razítka, vpravo stejný detail z razítka padělaného počítačovou tiskárnou.

INFORMACE o cenách, falsech, nových objevech a o všem co se děje ve filatelii, poctivě, bez záměrnosti Vám podá čtrnáctidenně

Český
filatelista

nejstarší odborný časopis sběratelů, založen r. 1896.

Odborný dozor: prof. Ing. Dr. RUDOLF GILBERT, rediguje B. ŠEVČÍK.

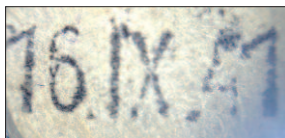
Redakce a adm.: Praha II, Vodičkova 20, tel. 264 24.
Majitel Klub českých filatelistů v Praze.

ČESKÝ FILATELISTA PRAHA

Zašlete mi (na adresu)

ukázkové číslo
vypáčené - zdarma

Adresa: Josef Horáček
Brtnice u Jihlavy
U zámku 5

Vlevo detail (datum) z pravého razítka, vpravo stejný detail z razítka padělaného počítačovou tiskárnou.

Přední a zadní strana na první pohled důvěryhodné reklamní dopisnice filatelistického časopisu, budící dojem, že musí být přece pravá. Ve skutečnosti jde o odpovědní dopisnici, ve své době nepoužitou, kterou využil padělatel ke zhotovení zajímavé celistvosti tím, že na ni nalepil pravou levnou známku, strojem dopsal adresu odesílatele, tužkou připojil podpis a poté na ni počítačovou tiskárnou doplnil pamětní razítko.

Pravý dopis s razítkem Poř. PR73 má v katalogu Pofis záznam 3.000 Kč a na trhu by s pěkným otiskem bylo dosaženo i ceny vyšší. Náklady padělatele byly přitom nepatrné - stará obálka, levná známka a pár minut práce se skenerem a počítačovou tiskárnou. Není tedy divu, že se s podobnými výrobky můžeme setkávat, a je tedy třeba mít se před nimi na pozoru!